

Sygn. akt VU 225/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 stycznia 2013 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy M. K. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2013r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy M. K. kwotę 60,00 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 225/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy M. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 14 lutego 2013 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w takich warunkach także w okresie od 1 lutego 1974 roku do 31 lipca 1985 roku w (...) Spółdzielni (...) w C. przy surowcach i produktach pylistych, toksycznych, żrących oraz parzących.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

M. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 27 grudnia 2012 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-6 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat,

1 miesiąc i 20 dni. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 8 lat, 5 miesięcy i 3 dni.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia: od 2 czerwca 1970 roku do 5 listopada 1971 roku, od 23 listopada 1971 roku do 15 czerwca 1973 roku oraz od 23 lutego 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku.

(dowód: decyzja z dnia 21.01.2013 r. k. 48 w aktach ZUS)

Wnioskodawca w okresie od dnia 1 lutego 1974 roku do dnia 31 lipca 1985 roku był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w C. (poprzednio w (...)Spółdzielni (...)) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku wulkanizatora.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 27.07.1985 r., umowy o pracę z dnia 1.01.1974 roku i z dnia 30.06.1976 r., angaże w aktach osobowych wnioskodawcy)

(...) Spółdzielnia (...) w C. wykonywała usługi w zakresie wytwarzania gumy, naprawy dętek, bieżnikowania opon oraz wytwarzania elementów gumowych tj. uszczelek, kółeczek do wózków i zabawek zarówno dla sektora państwowego jak i prywatnego. Wnioskodawca pracował zarówno przy samej produkcji gumy jak i przy wytwarzaniu z niej gotowych elementów a także przy bieżnikowaniu opon czy naprawie dętek i opon. Produkcja gumy polegała na tym, że sypał do formy kauczuk, sadzę z siarką oraz przyspieszacze i walcował składniki przez 10-15 minut aby powstała guma surowa. Tak wytworzoną gumę wnioskodawca wykorzystywał do produkcji gotowych elementów w postaci uszczelek, kółek do zabawek i wózków. Podgrzewana guma wlewana była do form znajdujących się w prasach i podgrzewana do 220 stopni Celsjusza. Wnioskodawca pracował również przy naprawie opon. Wówczas musiał tą oponę zdjąć z dętki, wyczyścić, posmarować klejem, założyć na oponę surowiec i włożyć ją do formy, która była podgrzewana parą. M. K. wykonywał również czynności przy bieżnikowaniu opon tj. zrywał stary bieżnik, nakładał klej i gumę a następnie podgrzewał oponę w formie.

Te wszystkie prace odbywały się na jednej hali, gdzie panowały wysokie temperatury, uwalniał się toksyczny zapach, panowało duże zapylenie.

(dowód: zeznania świadka J. K. od minuty 4.30 do minuty 10.50 protokół rozprawy z dnia 23 maja 2013 roku k. 22-23 wraz z nagraniem koperta k. 24, zeznania świadka L. C. od minuty 11.03 do minuty 19.33 protokół rozprawy z dnia 23 maja 2013 roku k. 22-23 wraz z nagraniem koperta k. 24, zeznania świadka T. K. od minuty 4.50 do minuty 13.35 protokół rozprawy z dnia 17 października 2013 roku k. 38-38verte wraz z nagraniem koperta k. 39, zeznania wnioskodawcy od minuty 5.10 do minuty 13.10 protokół rozprawy z dnia 5 września 2013 roku k. 33-33verte wraz z nagraniem koperta k. 34)

(...) Spółdzielnia (...) w C. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia od 1 lutego 1974 roku do 31 lipca 1985 roku M. K. pracował na stanowisku wulkanizator, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy surowcach i produktach pylistych, toksycznych, żrących, parzących, wymienionych w wykazie B dział IV poz. 40 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w warunkach szczególnych w zakładach pracy w spółdzielczości rolniczej.

(dowód: świadectwo k. 6 w aktach oraz k. 11 w aktach ZUS).

Wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szczególnych.

(dowód: zeznania świadka T. K. od minuty 4.50 do minuty 13.35 protokół rozprawy z dnia 17 października 2013 roku k. 38-38verte wraz z nagraniem koperta k. 39, zeznania wnioskodawcy od minuty 5.10 do minuty 13.10 protokół rozprawy z dnia 5 września 2013 roku k. 33-33verte wraz z nagraniem koperta k. 34, angaże w aktach osobowych wnioskodawcy)

Prace wykonywane przez wnioskodawcę M. K. w okresie zatrudnienia od 1 lutego 1974 roku do 31 lipca 1985 roku w (...) Spółdzielni (...) w C., polegające na:

-wytwarzaniu kleju do gumy, poprzez rozpuszczenie surowej gumy w benzynie ekstrakcyjnej;

-wytwarzaniu gumy surowej, poprzez dodanie do kauczuku siarki, sadzy, przyspieszaczy i rozwałkowaniu na kalandrach (podgrzewanych walcach);

-naprawianiu dętek, polegające na oczyszczeniu uszkodzonego miejsca, pokryciu go klejem, nałożeniu surowej gumy, zaciśnięciu i podgrzaniu w piecu;

-naprawianiu opon, polegające na oczyszczeniu uszkodzonego miejsca, pokryciu go klejem, nałożeniu surowej gumy, podgrzaniu w formie;

-bieżnikowaniu opon, polegające na mechanicznym usunięciu starego bieżnika, nałożeniu kleju, nałożeniu warstwy gumy surowej i podgrzaniu w formie;

-wytwarzaniu elementów gumowych w postaci uszczeltek, kółek do wózków i zabawek itp., polegające na nałożeniu gumy surowej do form i ich prasowaniu na gorąco,

są pracami przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, oraz półproduktów do tych wyrobów i jako takie są pracami w warunkach szczególnych, wymienionymi w Wykazie

A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w Dziale IV, W chemii, poz.21: Produkcja

i przetwórstwo wyrobów gumowych, oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów.

(dowód: opinia biegłego z zakresu bhp W. K. k. 47-63)

Zatrudniony wraz z wnioskodawcą T. K. i dysponujący tożsamym świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ma zaliczony okres pracy na stanowisku wulkanizatora do pracy w warunkach szczególnych i przyznane prawa do emerytury.

(dowód: akta rentowe T. K.)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 lutego 1974 roku do dnia 31 lipca 1984, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie więcej niż 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od 1 stycznia 2013 roku przepis art. 184 ust. 2 został natomiast zmieniony i od tej daty dla nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym nie jest już wymagane uprzednie rozwiązanie stosunku pracy.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Spółdzielni (...) w C. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach rentowych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie od 1 lutego 1974 roku do 31 lipca 1985 tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach za sporny okres. Organ rentowy zakwestionował jednak prawidłowość tego dokumentu. Ponieważ świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., a zatem nie korzysta z domniemania prawdziwości tego co zostało w nim zaświadczone, a ma jedynie charakter informacyjny, samo przez się nie tworzy praw podmiotowych ani ich nie pozbawia. Tym samym świadectwo pracy nie stwarza cech wyłączności w zakresie dowodowym w postępowaniu o realizację tych praw. Świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i jako takie stanowi dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z

prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego, co do zasady, obowiązana jest te okoliczności udowodnić. Nie mniej w niniejszej sprawie spór dotyczy dokumentu prywatnego w postaci świadectwa pracy sporządzonego przez pracodawcę, a więc przez inną osobę niż osoba zaprzeczająca (ZUS). W takiej sytuacji, gdy spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu prywatnego winna udowodnić osoba, która chce z niego skorzystać, a zatem wnioskodawca (art. 253 k.p.c.).

Skarżący w postępowaniu sądowym może dowodzić wykonywanie pracy w szczególnych warunkach wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą bowiem wyłącznie postępowania przed tymi organami. (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239)

Skarżący sprostął spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu. Charakter wykonywanej przez niego pracy w okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w C. od 1 lutego 1974 roku do 31 lipca 1985 roku Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: J. K., L. C. i T. K. oraz zeznań samego wnioskodawcy. Zeznania te zasługują na wiarę, gdyż są spójne i logiczne. Podkreślić przy należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności wskazanych wyżej dowodów.

Z dowodów powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał i w jakim wymiarze czasu pracy pracował. Będąc zatrudnionym w (...) Spółdzielni (...) w C. w okresie od 1 lutego 1974 roku do dnia 31 lipca 1984 roku wnioskodawca pracował na stanowisku wulkanizatora. W okresie tym, wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace związane wytwarzaniem kleju do gumy, samej gumy, naprawiał dętki, opony, bieżnikował opony oraz wytwarzał elementy gumowe w postaci uszczelek, kółek do wózków i zabawek.

Sąd dodatkowo dopuścił również dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy W. K., który jednoznacznie stwierdził, że wykonywane przez wnioskodawcę prace polegające na:

- wytwarzaniu kleju do gumy, poprzez rozpuszczenie surowej gumy w benzynie ekstrakcyjnej;
- wytwarzaniu gumy surowej, poprzez dodanie do kauczuku siarki, sadzy, przyspieszaczy i rozwałcowaniu na kalandrach (podgrzewanych walcach);
- naprawianiu dętek, polegające na oczyszczeniu uszkodzonego miejsca, pokryciu go klejem, nałożeniu surowej gumy, zaciśnięciu i podgrzaniu w piecu;
- naprawianiu opon, polegające na oczyszczeniu uszkodzonego miejsca, pokryciu go klejem, nałożeniu surowej gumy, podgrzaniu w formie;
- bieżnikowaniu opon, polegające na mechanicznym usunięciu starego bieżnika, nałożeniu kleju, nałożeniu warstwy gumy surowej i podgrzaniu w formie;
- wytwarzaniu elementów gumowych w postaci uszczelek, kółek do wózków i zabawek itp., polegające na nałożeniu gumy surowej do form i ich prasowaniu na gorąco, są pracami o których mowa w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. pracami przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów.

W tym miejscu wskazać należy, że nie ma racji organ rentowy podnosząc w piśmie procesowym z dnia 21 stycznia 2014 roku (k.68), iż z dokumentów wystawionych przez pracodawcę wynika, że wnioskodawca pracował jako wulkanizator. Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac, rzeczywiście wykonywanych zadań (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie III AUa 720/12, Lex nr 1223446). Tym samym nieprawidłowe zakwalifikowanie przez pracodawcę w wystawionym w dniu 26 lutego 1999 roku świadectwie pracy w warunkach szczególnych rodzaju wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, nie oznacza, iż wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych.

Podkreślić należy również, że organ rentowy uznał, iż okres pracy świadka T. K., pracującego w tym samym zakładzie pracy, na tym samym stanowisku wulkanizatora i wykonującego te same czynności i co wnioskodawca, jest pracą w warunkach szczególnych i przyznał mu prawo do emerytury.

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych spornego okresu zatrudnienia, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie ponad 15 lat.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik (art. 98 k.p.c.), zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz M. K. kwotę 60 złotych, na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461).